

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 207/22	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
Sąd Okręgowy w P., wyrok z dnia(...)			
0.11.2. Podmiot wnoszący apelację			
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			

# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# inny – wnioskodawca (strona z art. 554 § 2a k.p.k.)			
0.11.3. Granice zaskarżenia			
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca	

	niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka				
#	art. 439 k.p.k.				
#	brak zarzutów				
0.11.4. Wnioski					
#	uchylenie	#	zmiana		
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy					
0.12.1. Ustalenie faktów					
0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane					

za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.2. Ocena dowodów					
0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów					
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiąże o powodach uznania dowodu			
0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)					
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu			
STANOWISKO					

**SĄDU
ODWOŁAWCZEGO
WOBEC
ZGŁOSZONYCH
ZARZUTÓW i
wniosków**

Lp.

Zarzut

1. obraza przepisów postępowania mających wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

- art. 4 k.p.k. w zw. z art. 552 § 1 i 4 k.p.k. poprzez poddanie zbadaniu oraz uwzględnienie okoliczności przemawiających wyłącznie na niekorzyść skarżącego z jednoczesnym zdawkowym i kierunkowym zbadaniu okoliczności przemawiających na jego korzyść i w rezultacie odmowę przyznania skarżącemu zadośćuczynienia w całości pomimo tego, że wnioskodawca wskutek niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w dniu (...) r. i pozbawienia go wolności do

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

UWAGA!
Niezasadność dotyczy wszystkich zarzutów, gdyż nie powinny być one kierowane w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania karnego pod kątem przesłanek, uzasadniających domaganie się zadośćuczynienia w trybie przepisów rozdziału 58 tego Kodeksu.

dnia(...).r. doznał
krzywdy;

- art. 7 k.p.k. w
zw. z art. 410
k.p.k. poprzez
naruszenie
swobodnej
oceny dowodów
i nadanie
dowodom z
dokumentów
pełnej wiary
oraz nadanie
twierdzeniom i
zeznaniom
skarżącego cech
instrumentalnych
i
ukierunkowanych
na korzystne
rozstrzygnięcie
sprawy, a także
niezasadne
pozbawienie
waloru
wiarygodności
tych zeznań w
zakresie
odnoszącym się
do stanu
psychicznego
skarżącego
będącego
rezultatem
niesłusznego
pozbawienia go
wolności;

- art. 366 §
1 k.p.k. poprzez
kierunkowe
zaniechanie
dążenia do
należytego
wyjaśnienia
wszystkich
okoliczności
sprawy, w
szczególności

okoliczności
dotyczących
naruszenia
godności
skarżącego oraz
jego zdrowia
psychicznego w
związku z
pozbawieniem
go wolności w
okresie (...).r.,
wyrządzenia mu
krzywdy oraz
doznania
negatywnych
doznań
psychicznych, a
także przesłanek
do ustalenia
zadośćuczynienia
co do zasady i
co do wysokości
należnego
skarżącemu
wskutek
niewątpliwie
niesłusznego
zatrzymania i
pozbawienia go
wolności;

- art. 168
k.p.k. poprzez
nieuwzględnienie
faktów
powszechnie
znanych
dotyczących:
naruszenia
prawa przez
policję w czasie
wykonywania
czynności w
stosunku do
jednostek oraz
następczego
legalizowania
contra legem
tego naruszenia,
utrudnionej

dostępności do publicznej służby zdrowia, w szczególności opieki psychiatrycznej, szczególnej ochrony z jakiej korzysta – z pozaprawnych przyczyn – władza publiczna i jej funkcjonariusze;

2. popełnienie błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mających wpływ na treść orzeczenia, polegających na:

- błędnym przyjęciu, iż zatrzymanie skarżącego i pozbawienie go wolności w okresie (...) r. nie miało cech niewątpliwie niesłusznego w sytuacji, gdy pozostaje oczywistym *prima facie* albowiem wynikającym z orzeczeń i zarządzeń Sądu Rejonowego P. (1) w P., iż zatrzymanie to i pozbawienie wolności było

niewątpliwie
niesłuszne i
pozbawione
podstaw
prawnych;

- błędnym
ustaleniu, iż na
skutek
niesłusznego
pozbawienia
wolności
skarżący nie
doznał krzywdy
w sytuacji, gdy
doświadczenie
życiowe
nakazuje
przyjąć, że
siłowe
zatrzymanie
jednostki i
pozbawienie jej
wolności, która
ma uzasadnione
podstawy do
uznania
zatrzymania i
pozbawienia
wolności za
niesłuszne i z
prawem
niezgodne,
zawsze
powoduje
krzywdę;

- błędnym,
bezpodstawnym
i zbędnym
przyjęciu, iż
skarżący nie jest
osobą
zresocjalizowaną;

- błędnym i
bezpodstawnym
uznaniu, iż
wniosek obrońcy
skarżącego o

zezwole nie na
wykonywanie
kary
pozbawienia
wolności w
wymiarze 8
miesiący,
orzeczonej
wyrokiem Sądu
Rejonowego w
G. w sprawie
(...) należy uznać
za zrzeczenie się
przez skarżącego
zasady
specjalności w
znaczeniu art.
607 § 1 i 3 pkt 6
k.p.k.;

- wadliwym
przyjęciu, że
skarżącemu nie
przysługuje co
do zasady oraz
co do wysokości
zadośćuczynienie
w związku z
niewątpliwie
niesłusznym
zatrzymaniem i
pozbawieniem
go wolności;

- błędnym
przyjęciu, iż
niewątpliwie
niesłuszne
zatrzymanie
skarżącego i
związane z tym
dolegliwości
zostały
zrekompensowane
przez zaliczenie
okresu
zatrzymania;

3. błędną
wykładnię art.

	<p>607e § 3 pkt 2 k.p.k. oraz art. 553a k.p.k.</p> <p>4. błędą subsumpcję stanu faktycznego z punktu widzenia ochrony przewidzianej w art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k.</p>		
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>Jak wynika z art. 436 k.p.k., sąd odwoławczy może ograniczyć rozpoznanie środka odwoławczego tylko do poszczególnych uchybień, podniesionych przez stronę lub podlegających uwzględnieniu z urzędu, jeżeli rozpoznanie w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby przedwczesne lub bezprzedmiotowe</p>			

dla dalszego
toku
postępowania.

Apelacja
pełnomocnika
wnioskodawcy
okazała się o
tyle celowa, że
doprowadziła do
kontroli
instancyjnej i
wydania
orzeczenia
kasatoryjnego w
trybie art. 440
k.p.k. Działając
bowiem z
urzędu, Sąd
Apelacyjny
dostrzegł
uchybiecie
natury
procesowej,
którego ranga
czyniła
zaskarżony
wyroku
niesprawiedliwym
w stopniu
rażącym.
Ustosunkowywanie
się w takim
układzie
procesowym do
zarzutów
podniesionych
przez skarżącego
w apelacji, uznać
należało nie
tylko za
przedwczesne,
ale i za
bezprzedmiotowe
(art. 436 k.p.k.),
skoro po
uchyleniu
zaskarżonego
wyroku i
przekazaniu

sprawy do
ponownego
rozpoznania
sprawa niniejsza
powinna być
prowadzona od
początku
zgodnie ze
wszelkimi
wymogami
procesu
cywilnego.

Przed
przystąpieniem
do omówienia
uwzględnionego
przez Sąd
odwoławczy z
urzędu
uchylenia
należy
przytoczyć kilka
faktów
dotyczących
toka sprawy.

A. M., działający
przez swojego
pełnomocnika,
złożył do Sądu
Okręgowego w
P. w dniu (...)
r. wniosek o
zasądzenie od
Skarbu Państwa
300.000 zł
tytułem
zadośćuczynienia
za niewątpliwie
niesłuszne
zatrzymanie
przez
funkcjonariuszy
Wydziału
Prewencji
Komisariatu
Policji P. w
dniu (...) i
pozbawienie go

wolności
poprzez
osadzenie w
Areszcie
Śledczym w P.
do (...) (k.
2-14). Zaznaczyć
przy tym trzeba,
iż pierwotnie
wniosek ten
został
zarejestrowany
w XII Wydziale
Cywilnym Sądu
Okręgowego w
P., jednak, w
wyniku
oczywiście
niesłusznego
zinterpretowania
przez
pełnomocnika
wnioskodawcy,
iż sprawa ta
ma charakter
karny związany
z dochodzeniem
roszczenia
obejmującego
zadośćuczynienie
za niewątpliwie
niesłuszne
zatrzymanie, o
którym mowa w
art. 552 § 4 k.p.k.
(k. 31), wniosek
ten, w trybie
administracyjnym,
został błędnie
przekazany do
Wydziału III
Karnego tego
Sądu celem
rozpoznania (k.
33-34).

Sąd Okręgowy
w P., w
III Wydziale
Karnym,

wyrokiem z dnia (...) r. w sprawie o sygn. akt(...)na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. a contrario w zw. z art. 553a k.p.k. oddalił w całości wniosek A. M. o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji Komisariatu Policji P. w dniu (...) i pozbawienie go wolności przez osadzenie w Areszcie Śledczym w P. do dnia (...) w sprawie Sądu Rejonowego P. (1) w P. sygn. akt (...)((...)) Sądu Rejonowego w G. W.).

Z uwagi na charakter uchybienia procesowego należy również dodać, że A. M. **został zatrzymany w dniu (...) i doprowadzony do Aresztu Śledczego w P. w celu odbycia kary 8 miesięcy pozbawienia wolności**

orzeczonej
prawomocnym
wyrokiem Sądu
Rejonowego w
G. W. z dnia
(...) zarządzonej
do wykonania
postanowieniem
Sądu
Rejonowego P.
(1) w P. z dnia
(...) r. w sprawie
(...) i karę tę
odbywał od dnia
zatrzymania do
dnia (...), przy
czym do Aresztu
Śledczego w P.
został fizycznie
doprowadzony
następnego dnia
po zatrzymaniu,
tj. (...).r. (k. 28,
20, 26, 43-44 akt
głównych Ko, k.
32, 33, 34v, 35,
36, 41, 44, 45
akt SR Poznań-
Grunwald w P.
o sygn. (...)).
Następnie zaś,
po odliczeniu
tego okresu
pozbawienia
wolności, A. M.
karę 8 miesięcy
pozbawienia
wolności
orzeczoną w/
w wyrokiem
odbywał od
(...) r. w
systemie dozoru
elektronicznego
na podstawie
postanowienia
Sądu
Okręgowego w
P. z dnia (...) (k.

72-73, 89, 104 akt (...)).		
Wniosek		
<p>1. zmiana zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz skarżącego zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w okresie 28-31 maja 2021 r. zgodnie z wnioskiem skarżącego.</p> <p>2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
<p>Ad.1</p> <p>Wobec wystąpienia uwzględnianej z urzędu okoliczności uzasadniającej uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie</p>		

sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu cywilnym, wniosek okazał się bezprzedmiotowy i jako taki niezasadny.

Ad. 2

Wniosek okazał się częściowo zasadny a to z tego powodu, iż z przyczyn uwzględnionych przez Sąd Apelacyjny z urzędu zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu i przekazaniu sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania, tyle, że nie w postępowaniu karnym, ale cywilnym, o czym szerzej mowa niżej w sekcji 4.

4.
**OKOLICZNOŚCI
PODLEGAJĄCE
UWZGLĘDNIENIU
Z URZĘDU**

1.

Błędnie
zastosowany

	<p>tryb rozpoznania wniosku o zadośćuczynienie z tytułu niesłusznego zatrzymania w celu doprowadzenia do odbycia kary pozbawienia wolności, dla którego właściwa jest wyłącznie droga postępowania cywilnego.</p>	
<p>Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		
<p>Punktem wyjścia rozważań dotyczących wyboru trybu właściwego do dochodzenia roszczenia przez A. M. winno być ustalenie, co należy rozumieć pod pojęciem „zatrzymanie”, jakim posłużył się na gruncie art. 552 § 4 k.p.k. ustawodawca, a tym samym i ustalenie, co może dać asumpt do dochodzenia zadośćuczynienia w trybie art. 552 § 4 k.p.k. za niewątpliwie</p>		

niesłuszne
zatrzymanie.

Z uwagi na specyfikę niniejszej sprawy, tytułem wstępu należy wyjaśnić, że w doktrynie ze względu na cel, jaki zatrzymanie może spełniać, wyróżnia się zatrzymanie procesowe, porządkowe, penitencjarne i administracyjne. Zatrzymania porządkowe, penitencjarne i administracyjne nie realizują zadań procesowych i z tego powodu w doktrynie określane są jako zatrzymania pozaprocesowe; są one dokonywane poza procesem karnym (vide: Komentarz do art. 244 k.p.k., Stefański Ryszard A. (red.), Zabłocki Stanisław (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296, teza 3 Lex). Zatrzymanie procesowe jest dokonywane na

podstawie art.
243–248 k.p.k.,
celem
zastosowania
środka
zapobiegawczego
stricte (w
szczególności
tymczasowego
aresztowania)
albo
przymusowego
doprowadzenia
osoby
podejrzanej albo
oskarżonego do
organu
procesowego
(vide:
Komentarz do
art. 244 k.p.k.
red. Sakowicz
2023, wyd. 10/
Boratyńska/
Czarnecki/
Koper, teza 3
Legalis).

Przytoczenie
doktrynalnej
klasyfikacji
rodzajów
zatrzymań
okazało się
konieczne dla
czynionych w
niniejszej
sprawie
rozważań
albowiem choć
ratio legis
unormowania
zawartego w
przepisie art.
552 § 4
k.p.k. polega na
kompensowaniu
krzywd
wynikających z
niewątpliwie

niesłusznego zatrzymania, to jednak – jak słusznie podnosi się w orzecznictwie – nie dotyczy on wszystkich rodzajów zatrzymań, choćby były one dokonane w sposób sprzeczny z prawem.

Ustawodawca, określając warunki dochodzenia odszkodowania przed sądem karnym nie posłużył się kryterium charakteru szkód i krzywd, jakie w tym trybie mają być rekompensowane.

ale kryterium sytuacji procesowych, w jakich doszło do zdarzeń skutkujących tymi dolegliwościami

(vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie II AKa 145/17, LEX nr 2343423).
Dochodzenie od Skarbu Państwa odszkodowania

lub
zadośćuczynienia
przed sądem
powołanym do
rozpoznawania
spraw karnych
jest bowiem
ograniczone
wyłącznie do
jednego z
tytułów
określonych w
§ 1-4 art.
552 k.p.k. i
jakakolwiek
wykładnia
rozszerzająca w
tym zakresie jest
niedopuszczalna
(vide: wyrok
Sądu
Apelacyjnego w
Katowicach z
dnia 11 września
2014 r. II AKa
283/14, LEX nr
1647767).

W kwestii tego,
jakiego rodzaju
niewątpliwie
niesłuszne
zatrzymanie
uprawnia do
uzyskania
zadośćuczynienia
w postępowaniu
karnym, a więc
ustalenia, co
może dać
asumpt do
dochodzenia
roszczenia w
trybie art. 552
k.p.k.
wypowiadano
się już
wielokrotnie
zarówno w
orzecznictwie,

jak i
piśmiennictwie.
I tak, zgodnie z
ugruntowanym
stanowiskiem
sądów
apelacyjnych
przepisy
rozdziału 58
Kodeksu
postępowania
karnego
stanowią
podstawę do
dochodzenia
roszczeń
odszkodowawczych
za niewątpliwie
niesłuszne
zatrzymanie, o
ile zatrzymanie
**to miało
charakter
procesowy, to
jest stanowiło
środek
przymusu
przewidziany
w art. 244
lub 247 k.p.k.**
(vide: wyrok
Sądu
Apelacyjnego w
Białymstoku z
dnia 10 marca
2005 r. w
sprawie II AKa
334/04 OSAB
2005/2/27,
wyrok Sądu
Apelacyjnego w
Białymstoku z
dnia 15 maja
2008 r. w
sprawie II AKa
45/08, OSAB
2008/2-3/33,
wyrok Sądu
Apelacyjnego w
Krakowie z dnia

14 maja 2012 r. w sprawie II AKa 82/12, LEX nr 1227643, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie II AKa 230/14, LEX nr 2300123).

Taki sposób wykładni ww. przepisu aprobowany jest również przez Sąd Najwyższy, który w sprawie II KK 128/18 wskazał, że zatrzymanie, o którym mowa w tym przepisie (art. 552 § 4 k.p.k. – przypis S.A.) to jedynie zatrzymanie **stanowiące środek przymusu i mające charakter procesowy, które następuje w trybie przepisów Rozdziału 27 k.p.k., a więc realizujące zadania w zakresie zapewnienia prawidłowego biegu postępowania karnego** (vide: postanowienie

Sądu

Najwyższego z dnia 10 stycznia 2019 r. II KK 128/18 OSNKW 2019/5/24).

Tego rodzaju stanowisko

można również wywieść z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie I KZP 5/06.

Zastrzeżono w niej bowiem, że ustawodawca w art. 552 § 4 k.p.k. przyznaje roszczenie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie, bez względu na to, czy nastąpiło ono w toczącym się już postępowaniu karnym, czy jeszcze przed procesem.

Zatrzymanie jest przy tym zawsze, jako przewidziane przez prawo karne procesowe, czynnością procesową, nawet wtedy, gdy jest to jednocześnie czynność przedprocesowa, czyli dokonywana przed

wszczęciem postępowania karnego (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie I KZP 5/06, OSNKW 2006/6/55).

Również w doktrynie za ugruntowane należy uznać stanowisko wskazujące, że zadośćuczynienie lub

odszkodowanie na podstawie art. 552 §

4 k.p.k. **może wchodzić w**

rachubę

wylącznie w wypadku

zatrzymania

procesowego,

nie zaś

jakiegokolwiek formy

zatrzymania

pozaprocessowego

(vide:

Komentarz do art. 552 k.p.k.

Bratoszewski

Jerzy i in.,

„Kodeks

postępowania

karnego.

Komentarz. Tom II”,

Opublikowano:

ABC 1998, Lex

teza 24,

Komentarz do

art. 552 k.p.k.

Grzeszczyk

Wincenty,
„Kodeks
postępowania
karnego.
Komentarz”,
Lex, teza 5).

Omawiając
powyższą
problematykę
nie można
również
pominąć
czynionego
zarówno w
orzecznictwie,
jak i doktrynie
zastrzeżenia, że
w przypadku
innego rodzaju
zatrzymania –
poza
zatrzymaniem
procesowym –
przepis art. 552
k.p.k. może mieć
zastosowanie,
ale tylko wtedy,
gdy wynika to
z przepisów
ustawy
statuującej
podstawę tego
zatrzymania
(vide: uchwała
Sądu
Najwyższego 7
sędziów z dnia
12 lutego 1992 r.
w sprawie I KZP
43/91, OSNKW
1992/5-6/32;
Komentarz do
art. 552 k.p.k.
Grzeszczyk
Wincenty,
Kodeks
postępowania

karnego, t. 5,
LEX).

Tego rodzaju
zastrzeżenie nie
znalazło
zastosowania na
gruncie
niniejszej
sprawy.

Zatrzymanie

**A. M.
nastąpiło w
rzeczywistości
w trybie art.
79 k.k.w. w
celu
doprowadzenia
do odbycia
kary, a więc
miało
charakter
penitencjarny.**

Wszelkie kwestie
związane z tego
rodzaju
zatrzymaniem
zostały
uregulowane w
Kodeksie
karnym
wykonawczym,
który nie odsyła
w tym zakresie
do procedury
karnej. Bez
wątpienia zatem
przepisy
rozdziału 58
Kodeksu
postępowania
karnego nie
znajdują w takiej
sytuacji
zastosowania.

Jak słusznie
zauważył Sąd
Apelacyjny w
Krakowie -
jedynie

zatrzymanie
stricte
procesowe,
uregulowane w
przepisach tego
Kodeksu, może
rodzić
odpowiedzialność
odszkodowawczą
rozstrzyganą
według
przepisów
rozdziału 58
KPK. **Po
zatrzymaniu
w stadium
wyko-
nawczym nie
następuje
zwolnienie
zatrzymanego,
chodzi wszak
o osadzenie
skazanego w
zakładzie
karnym w
celu odbycia
kary** (vide:
postanowienie
Sądu
Apelacyjnego w
Krakowie z dnia
17 sierpnia 2018
r., II AKO
108/18, LEX
nr 2633162).
Tego rodzaju
argumentacja
pozostaje
również
aktualna na
gruncie
niniejszej
sprawy
albowiem
zwolnienie A.
M. z Aresztu
Śledczego w
P. w dniu
(...) nastąpiło

na podstawie zarządzenia Sędziego Sądu Rejonowego P. (1) w P. z uwagi na niezrzeczenie się przez wnioskodawcę zasady specjalności wynikającej z art. 607e § 1 k.p.k., a nie z uwagi na rodzaj dokonanego zatrzymania (k. 35-37 akt (...) w P.).

W przytoczonym judykacie słusznie zwrócono również uwagę na brzmienie nieobowiązującego już (od 15.04.2016 r.) przepisu art. 552b k.p.k., dotyczącego niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w związku z postępowaniem karnym a więc i także w toku postępowania wykonawczego, którego uchylenie świadczy o tym, że wola ustawodawcy było ograniczenie możliwości dochodzenia

zadośćuczynienia na gruncie art. 552 § 4 k.p.k. wyłącznie do przypadku zatrzymania procesowego. Na podstawie tego przepisu prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia przysługiwało osobie innej niż oskarżony (podejrzany) w razie niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w związku z postępowaniem karnym. Jak wyjaśniano wówczas w doktrynie - w postępowaniu tym, poprzez odesłanie zawarte w art. 1 § 2 k.k.w., w kwestiach nieuregulowanych w kodeksie karnym wykonawczym stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego.

Skazany jest więc osobą inną niż oskarżony, a zatrzymanie odbywa się w związku z szeroko

**rozumianym
postępowaniem
karnym”**

(vide:

Komentarz do
art. 552b k.p.k.
Świecki Dariusz
(red.), Kodeks
postępowania
karnego.

Komentarz. Tom
II, wyd. II, t.
2, Lex). Bez
wątpienia zatem,
jak zauważył
Sąd Apelacyjny
w Krakowie, w
oparciu o ten
przepis
uznawano za
dopuszczalne
dochodzenie w
procesie karnym
w trybie
rozdziału 58
roszczeń z tytułu
zatrzymania w
postępowaniu
wykonawczym.

Uchylenie
wspomnianego
przepisu
oznacza tym
samym powrót
do stanu, w
którym przepis
art. 552 § 4 k.p.k.
dotyczy jedynie
zatrzymania
procesowego

(vide:

postanowienie
Sądu

Apelacyjnego w
Krakowie z dnia
17 sierpnia 2018
r., II AKo
108/18, LEX nr
2633162).

Dla jeszcze
lepszego
zobrazowania
poruszanej
problematyki
należy
przytoczyć kilka
przykładów, gdy
w orzecznictwie
uznano brak
możliwości
dochodzenia
odszkodowania
lub
zadośćuczynienia
w trybie art. 552
§ 4 k.p.k. z uwagi
na niezastnienie
uregulowanych
w nim sytuacji
procesowych,
mimo że
skutkowały
określonego
rodzaju
dolegliwościami.
I tak wskazano
m.in., że
zbliżony
charakter
dolegliwości
wynikających z
umieszczenia w
ośrodku
przystosowania
społecznego do
dolegliwości
wynikających
np. z
niesłusznego
odbywania kary
pozbawienia
wolności nie
uprawnia do
rozszerzającego
określenia
katalogu
sytuacji, o
których mowa

w art. 552 k.p.k. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie II AKa 145/17, LEX nr 2343423). Za ugruntowany należy uznać również pogląd o tym, że osobie doprowadzonej na podstawie art. 40 ust. 1 i ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do izby wytrzeźwień, społecznego zakładu służby zdrowia, a w razie braku izby wytrzeźwień do jednostki Policji, nie przysługują uprawnienia przewidziane w Kodeksie postępowania karnego dla osoby zatrzymanej (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 listopada 2012 r. II AKa 332/12, LEX nr 1238685). Wreszcie Sąd Apelacyjny w P. w wyroku z dnia 22 marca 2017

r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1212/16 wskazał, że art. 552 k.p.k. nie obejmuje wszystkich sytuacji, w których dochodzi do sprzecznego z prawem zatrzymania lub odbywania kary pozbawienia wolności.

Przepis ten nie dotyczy np.

zatrzymania w celu doprowadzenia do odbycia kary pozbawienia wolności,

zatrzymania, gdy nie dochodzi do późniejszego uniewinnienia, lecz zostaje wydana inna decyzja procesowa, np. uchylenie orzeczenia, którym orzeczono o tymczasowym aresztowaniu (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 22 marca 2017 r. I ACa 1212/16, LEX nr 2287443).

Należy wreszcie nadmienić, jak

to wykazano
wyżej, iż
zatrzymanie
skazanego w
sprawie Sądu
Rejonowego w
G. W. o
sygn. akt (...) w rzeczywistości
przekształciło się
w odbywanie
orzeczonej w
tej sprawie kary
pozbawienia
wolności.
Odbywanie zaś
tej kary
izolacyjnej nie
miało już nic
wspólnego z
zatrzymaniem w
rozumieniu art.
552 § 4 k.p.k.
Tymczasem, aby
móc domagać
się w trybie
postępowania
karnego
zadośćuczynienia
czy
odszkodowania
za doznaną
krzywdę czy
szkodę wynikłe
z wykonania
względem
oskarżonego w
całości lub części
kary
pozbawienia
wolności, której
nie powinien
był ponieść,
to najpierw
musiałaby
nastąpić
wskazana w
art. 552 § 1
k.p.k. sytuacja w
postaci

zainicjowania
postępowania
wznowiowego,
kasacyjnego lub
ze skargi
nadzwyczajnej
oraz
doprowadzenie
w wyniku
wznowienia
postępowania,
kasacji lub
skargi
nadzwyczajnej
do
uniewinnienia
oskarżonego lub
skazania go
na łagodniejszą
karę.
Tymczasem w
realiach
niniejszej
sprawy taka
sytuacja nie
występuje, co
również
wskazuje na
niemożność
dochodzenia
roszczeń
odszkodowawczych
od Skarbu
Państwa w trybie
art. 552 i
następne
Kodeksu
postępowania
karnego.

Uwzględniając
poczynione
wyżej
rozważania, nie
budziło żadnych
wątpliwości
Sądu
Apelacyjnego, że
roszczenie A. M.
nie powinno być

rozpoznane w oparciu o zasady wynikającego z rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego. Brak było bowiem możliwości podzielenia poglądu Sądu Okręgowego w P., jakoby zatrzymanie penitencjarne wnioskodawcy stanowiło formę zatrzymania rozpatrywaną w aspekcie regulacji art. 552 k.p.k.

Powyższe nie oznacza jednak, że osoba, która została niesłusznie zatrzymana w celu doprowadzenia do odbycia kary, nie może dochodzić zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Jakkolwiek brak było podstaw do rozpoznania tego rodzaju roszczenia na podstawie przepisów rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, to jednak może być ono dochodzone

w procesie
cywilnym. Sąd
Najwyższy
wielokrotnie
podkreślił, że w
zakresie
przedmiotowym
roszczeń
objętych
przepisami art.
552 i nast.
k.p.k. wyłącznie
właściwa jest
droga
postępowania
karnego,
natomiast w
zakresie
pozostałych
roszczeń o
naprawienie
szkody lub
krzywdy
wyrządzonych w
procesie
karnym, które
nie są objęte
przepisami art.
552 i nast.
k.p.k., wyłącznie
właściwa jest
droga
postępowania
cywilnego w
trybie
procesowym
(vide:
postanowienie
Sądu
Najwyższego z
dnia 15 czerwca
2011 r., II KK
107/11, LEX nr
847136;
postanowienie
Sądu
Najwyższego z
dnia 28 maja
2021 r. w
sprawie IV CSK

49/21, LEX
nr 3220274;
postanowienie
Sądu
Najwyższego z
dnia 8 listopada
2018 r. II CSK
597/17, OSNC
2019/9/92).
Orzekanie tym
samym w
niewłaściwym
trybie przez Sąd
Okręgowy w
P. w niniejszej
sprawie (w
procesie karnym
zamiast w
procesie
cywilnym) bez
wątpienia
stanowi rażące
naruszenie
prawa
procesowego,
dając asumpt
do uznania,
że zaskarżony
wyrok cechuje
się rażąco
niesprawiedliwością
w rozumieniu
art. 440 k.p.k.,
skutkującą jego
uchyleniem i
przekazaniem
sprawy do
ponownego
rozpoznania w
postępowaniu
cywilnym, celem
umożliwienia
wnioskodawcy
dochodzenia
zgłoszonego
roszczenia w
przewidzianym
do tego trybie
(vide:
postanowienie

Sądu
Najwyższego z
dnia 10 stycznia
2019 r. w
sprawie II KK
128/18, OSNKW
2019/5/24).

Na zakończenie,
tut. Sąd
Apelacyjny
pragnie
jednocześnie
zastrzec, że na
gruncie
niniejszej
sprawy brak
było podstaw
do stwierdzenia
bezwzględnej
przyczyny
odwoławczej z
art. 439 § 1
pkt 9 k.p.k.
i tym samym
umorzenia
postępowania na
podstawie art.
17 § 1 pkt
11 k.p.k. wobec
niedopuszczalności
procesu
karnego. W
powołanym
wyżej judykacie
Sąd Najwyższy
wyjaśnił, że
tego rodzaju
uchybiecie
mogło mieć
miejsce
szczególnie
uprzednio w
sytuacjach
ewentualnego
rozpoznawania
przez sąd
cywilny roszczeń
wymienionych w
Rozdziale 58

Kodeksu
postępowania
karnego, co
prowadziło do
sprzeczności
składu
orzekającego z
przepisami
prawa (por.
wyrok Sądu
Apelacyjnego w
Gdańsku z dnia
3 lutego 2010
r., sygn. I
ACa 1227/09).
Z uwagi na
to, że doszło
do zmiany treści
art. 554 § 2
k.p.k. i obecnie
sąd karny w
tego rodzaju
sprawach orzeka
w składzie
jednego
sędziego, skład
tego sądu oraz
sądu cywilnego
jest tożsamy.
Rozpoznawanie
natomiast
sprawy w
oparciu o
odmienne
zasady
odpowiedzialności
(w
postępowaniu
karnym przyjęto
zasadę ryzyka)
czy też inne
przesłanki tej
odpowiedzialności
(związane z
wykładnią
pojęcia
niewątpliwie
niesłusznego
tymczasowego
aresztowania czy

zatrzymania)
oraz przez inny
wydział niż
właściwy do
rozpoznania
sprawy (karny
zamiast
cywilny), ale
właściwego sądu
miejscowo i
rzeczowo, nie
powoduje
naruszenia art.
439 KPK (vide:
postanowienie
Sądu
Najwyższego z
dnia 10 stycznia
2019 r. w
sprawie II KK
128/18, OSNKW
2019/5/24). I
taki układ
procesowy ma
miejsce w
niniejszej
sprawie
albowiem
roszczenie A. M.
o
zadośćuczynienie
z tytułu
niesłusznego
zatrzymania, z
uwagi na
wartość
przedmiotu
sporu
przekraczającą
75.000 zł, winno
podlegać
rozpoznaniu
przez Sąd
Okręgowy w P.
(art. 17 pkt 4
k.p.c.).

5.

ZSTRZYGNIECIE

SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
0.1Nie dotyczy	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
0.0.1Nie dotyczy	
Zwięźle o powodach zmiany	
0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	

<p>0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</p>			
<p>1.1.</p>	<p>Nie dotyczy</p>	<p># art. 439 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>			
<p>2.1.</p>	<p>Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości</p>	<p># art. 437 § 2 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>			
<p>Ze względu na błędny tryb procedowania, omówiony szczegółowo w sekcji 4, kierując się przepisami art. 440 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k., Sąd odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu cywilnym, celem</p>			

umożliwienia wnioskodawcy dochodzenia zgłoszonego roszczenia we właściwym trybie.			
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania Nie dotyczy	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
4.1.	Nie dotyczy	# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w P. obowiązany będzie do rozważenia			

<p>zasadności roszczenia A. M. o zadośćuczynienie z tytułu zatrzymania w celu doprowadzenia do odbycia kary, jak i jej częściowego odbycia w okresie wskazywanym przez wnioskodawcę, ale przy zachowaniu w całości, od samego początku, procedury cywilnej.</p>		
<p>0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</p>		
<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>	
<p>6. Koszty Procesu</p>		
<p>Punkt rozstrzygnięcia z wyroku</p>	<p>Przytoczyć okoliczności</p>	
	<p>Nie dotyczy</p>	
<p>7. PODPIS</p>		

M. K. K. L. P.
G.